

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Aarsberetning

om

KONGSBERG OFFENTLIGE SKOLE

for høiere almindannelse

for

1890—91

ved

K. L. Sommerfelt,

skolens rektor.

Kongsberg.

Erlandsens bogtrykkeri.

1891.

Aarsberetning

om

KONGSBERG OFFENTLIGE SKOLE

for høiere almindannelse

for

1890—91

ved

K. L. Sommerfelt,

skolens rektor.

Kongsberg.

Erlandsens bogtrykkeri.

1891.

I. Skolens forstanderskab

bestaar foruden af de to faste medlemmer, stedets magistrat, byfoged Münster, og rektor, af følgende af kommunebestyrelsen valgte mænd;

Direktør Krag, indvalgt 1851,

Handelsborger Christophersen, indvalgt 1886,

Bergkandidat Münster, indvalgt 1885.

Til formand gjenvalgtes i møde den 20de januar 1891 rektor.

II. Lærerpersonalet.

Skolens lærere er for tiden:

Sommerfelt, Karl Linnée, rektor. Født 1834, cand. mag. 1859, timelærer ved Lillehammer skole 1860, adjunkt ved Bergens katedralskole 1864, overlærer sammesteds 1880, overlærer ved Kristiania katedralskole 1882. Udnævnt $\frac{8}{12}$ 1888.

Alver, Johan Ludvig, adjunkt. Født 1848, cand. mag. 1872, vikarierende lærer ved Hamar og Skiens skoler 1875—76; adjunkt ved Fredrikshalds skole 1877; adjunkt ved Kongsberg skole $\frac{8}{1}$ 1887.

Udby, Ole Andreas, adjunkt. Født 1847, cand. real. 1877. Udnævnt den 19de januar 1878.

Böhmer, Otto Ferdinand, adjunkt. Født 1853, sproglig-historisk lærerexamen 1878. Klasselærer ved herværende

skole i 1878, adjunkt den 1ste august 1879. — Kasserer ved skolen.

Johnson, Jacob Dybwad, klasselærer. Født 1856, cand. theol. 1879. Ansat ved herværende skole 1881.

Holmsen, Alette, inspektrice ved skolens kvindelige afdeling. Født 1855. Guvernanteeksamen ved Nissens pigeskole 1877. Ansat 1887.

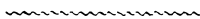
Foss, Alfhild, andenlærerinde. Født 1863. Middelskolens afgangsexamen 1880. Ansat 1887.

Holm, Marie, lærerinde i gymnastik. Ansat 1887.

Lund, Max Theodor, artillerikaptein, kontrolofficer ved vaabenfabrikken. Født 1852. Ansat som tegnelærer 1878, som gymnastiklærer 1880.

Klewe, Andreas Johan Julius, organist. Født 1832. Ansat som sanglærer 1854.

I forbindelse med juleferierne havde adjunkt Alver 3 ugers permission for under et ophold i Kjøbenhavn at søge bidrag til Kongsberg sølvværks historie, i hvilken tid hans fag besørgedes af kaldskapellan Schøning.

A. Antal.

Klasse.	3die Kvartal 1890.			4de Kvartal 1890.			1ste kvartal 1891.			2det kvartal 1891.		
	G.	P.	Sum.	G.	P.	Sum.	G.	P.	Sum.	G.	P.	Sum.
I	11	2	13	12	2	14	12	2	14	12	2	14
II	5	8	13	5	8	13	5	8	13	5	8	13
III	8	7	15	8	7	15	9	7	16	9	7	16
IV	9	9	18	9	10	19	8	9	17	8	9	17
V	3	0	3	3	0	3	3	0	3	2	0	12
VI	5	6	11	5	6	11	5	6	11	5	6	11
VII			8			7			7			6
Tilsammen			81			82			81			79

III. Disciplene.

B. Gjennemsnittsalder ved begyndelsen af skoleaaret
1890—91 og normalalder.

Klasse.	Gjennemsnittsalder.	Normalalder.
I	— — 9 ⁹ / ₁₀	— — 9
II	— — 11 ¹ / ₁₂	— — 10
III	— — 11 ¹¹ / ₁₂	— — 11
IV	— — 13 ² / ₁₂	— — 12
V	— — 13 ¹⁰ / ₁₂	— — 13
VI	— — 14 ⁵ / ₁₂	— — 14
VII	— — 15 ⁸ / ₁₂	— — —

C. Disciplenes hjemstavn.

Af skolens 79 disciple i 2det kvartal 1891 var:

fra Kongsberg	75
- Sandsvær	2
- Eker	2

IV. Fagfordelingen mellem lærerne
1890—91.

Rektor:

Norsk	i klasse	VI + VII	3 timer
Latin	i —	VI og IV	1 —

17 timer.

Adjunkt Alver:

Historie	i klasse	VI—VII	3 timer
Do.	i «	V—IV	6 —
Tysk	i «	VI—IV	12 —
Engelsk	i «	V	5 —

 26 timer.

Klasseforstander i kl. V.

Adjunkt Udby:

Mathematik	i kl.	VII—IV	20 timer
Naturkundskab	i «	VII	7 —

 27 timer.

Klasseforstander i kl. VII—VI.

Adjunkt Behmer:

Engelsk	i kl.	VI og IV	10 timer
Fransk	i «	VI—V	4 —
Historie	i »	II	3 —
Geografi	i «	VI, IV, I	9 —

 26 timer.

Klasseforstander i kl. IV.

Klasselærer Johnson:

Religion	i kl.	VI—III	9 timer
Norsk	i «	V-IV og III g	8 —
Historie	i «	III og I	6 —
Geografi	i «	III og II	4 —
Skrivning	i «		5 —

 32 timer.

hvoraf 5 extratimer.

Kasseforstander i kl. III.

Inspektrice frk. Holmsen:

Norsk	i kl.	III—I	13 timer
Religion	i «	II—I	4 —
Haandarbeide			6 —

 23 timer.

Klasseforstander i kl. II.

Andenlærerinde frk. Foss:

Naturhistorie	i kl.	IV—II	5 timer
Regning	i «	III—I	12 —
Norsk	i «	II	1 —
Tysk	i «	III—II	10 —
			<hr/>
			28 timer.

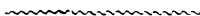
Klasseforstander i kl. I.

Timelærer, artillerikapt. Lund:

Tegning	i kl.	VII—II	11 timer
Gymnastik	i «	VII—I g	6 —
			<hr/>
			17 timer.

Timelærer sanglærer Klewe: Sang 3 timer

Timelærerinde frk. Holm: Gymnastik i kl. VII—I p	6 —
<hr/>	
9 timer.	

V. Timefordelingen paa klasser og fag vil sees af efterfølgende tabel:

F a g e n e :	Kl. I.		Kl. II.		Kl. III.		Kl. IV.		Kl. V.		Kl. VI.		Kl. VII.	Sum.	
	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Piger		
Religion	1	2	1		3		2		2		1	1		12	
Norsk	2	3	3	1	1		1	4	1	3	3	1	2	25	
Tysk			1	4	1	4	4		(L. 3)	4	E	1	1	22	
Latin							7				7			14	
Engelsk							5		5	1*	1	3		15	
Fransk									2		2			4	
Historie	3		3		3		3		3		1	2		18	
Geografi	3		2		2		2		2		1	1		13	
Naturfag			1	1	1		2		2	1	1	1	2	12	
Mathematik	1	2	1	1	2	2	3	3	2	3	3	1	2	32	
Tegning			1	1	1	1	(L. 0.)	1	[L. 0.]	1	1**	(L 0)	11**	1**	11
Skrivning	2	2	1†		1	(2)***								5	
Haandarbeide		(3)		(3)		3		(3)		(3)		3		6	
Gymnastik	(3)	(3)	(3)	(3)	3	3	(3)	3	(3)	(3)	3	3		12	
Sum	28	28	33	31	33	31	33	31	33	31	33	24	24	201	

Sang 3 eftermiddagstimer 3

Sum 204

.) I denne time deltog af pigerne kun de i kl. V.
 **) Frihaandstegning.
 ***) Kombinerede med kl. I.

Pigeleverne undervises i kl. I—IV i det væsentlige efter den af overbestyrelsen fastsatte plan. Af gutternes fag og timer fragaar i disse klasser for pigernes vedkommende følgende:

I I. 2 timer norsk og 1 time regning.

- II. 1 t. norsk, 1 t. tysk, 1 t. regning, 1 t. skrivning, 1 t. tegning.

- III 1 t. norsk, 2 t. regning, 1 t. tegning, 1 t. skrivning.

- IV 1 t. norsk, 3 t. matematik, 1 t. tegning.

I kl. V fragaar fra gutternes fag og timer, — foruden 2 timer matematik og 2 timer fransk — tillige 2 timer fysik, hvorimod pigerne deltage i alle de engelske timer.

Paa skolens øverste trin er undervisningen for pigerne ordnet paa følgende maade:

Den undervisning, som meddeles gutterne i kl. VI med 33 timer ugentlig (iberegnet 3 timer gymnastik), er for pigernes vedkommende fordelt paa 2 aar — kl. VI og kl. VII — med 24 timer ugentlig (iberegnet 3 timer gymnastik og i kl. VI 3 timer haandarbeide), saaledes at pigerne i kl. VII indhente, hvad de i kl. IV—VI har forsømt i matematik, naturkundskab og andre fag.

I kl. VI fragaar følgende undervisningstimer om ugen fra gutternes: 1 t. religion, 1 t. norsk, 1 t. tysk, 1 t. engelsk, 2 t. fransk, 1 t. historie, 1 t. geografi, 1 t. fysik, 3 t. matematik, hvorimod pigerne har en særskilt time frihaandstegning. Pigernes ugentlige undervisningstimer i denne klasse blive altsaa (foruden 3 t. haandarbeide og 3 t. gymnastik) følgende:

Religion.....	1 t.
Norsk	2 -
Tysk	3 -
Engelsk.....	3 -
Historie.....	2 -
Geografi	1 -
Naturhistorie.....	1 -

Mathematik.....	3 t.
Tegning.....	2 -
<hr/>	
Ialt 18 t.	

Kl. VII har følgende ugentlige undervisningstimer:

Religion.....	1 t.
Norsk.....	2 -
Tysk.....	2 -
Engelsk.....	3 -
Historie.....	2 -
Geografi.....	1 -
Naturhistorie.....	1 -
Naturkundskab..	2 -
Mathematik..	5 -
Tegning...	2 -
<hr/>	
Ialt 21 timer + 3 timer gymnastik.	

Af disse 21 er timerne i matematik og naturkundskab samt den ene time tegning særtimer, de øvrige kombinerede med kl. VI.

Ledige mellemtimer (to sammenhængende) i kl. VII og VI anvendes engang ugentlig til extemporalstil i tysk og ligesaa i engelsk.

Sangundervisningen har været særskilt for gutter og piger og henlagt til eftermiddagen med i det hele 3 timer, nemlig $1\frac{1}{2}$ time for hver afdeling. Baade gutter og piger har været delt i 2 partier, saaledes at hvert parti altsaa har sunget $\frac{3}{4}$ time.

I gymnastik danner hvert køn 2 partier saaledes, at kl. III—I udgjør et parti, de øvrige klasser det andet. Begge partier har for begge køn 3 hele timer ugentlig.

I haandarbejde er pigerne inddelt i 2 partier paa samme maade som i gymnastik, hvert med 3 timer ugentlig, hvilke timer alle er lagt fra 1—2.

Exercitie afholdtes 4 dage inde i examen og 2 dage i september.

1 elev var fritagen for gymnastik ifølge lægeattest; 1 fordi hans hjem ligger 6 kilometer fra skolen; 29 for sang paa grund af stemmeskifte, manglende gehør eller andre grunde.

1 elev deltog som dissenter kun i den bibelhistoriske del af religionsundervisningen.

4 elever deltog i undervisningen i fransk, 3 i kl. VI, 1 i kl. V.

VI. Undervisningen.

Religion.

- Klasse I.* Af Vogts lille bibelhistorie det gamle testamente. Katekismens 4 parter uden Luthers forklaring. Luthers forklaring til 1ste part. Salmer udenad efter Landstads salmebog: No. 47, 131, 330 2det vers, 580, 186, 1ste v., 525 1ste v., 280 5te v.
- II. Af Vogts lille bibelhistorie det nye testamente. Katekismens 5 parter læste og gennemgaaede med Luthers forklaring. Salmer udenad efter Landstad: No. 81, 131, 138, 580, 47, 330 2det v., 186 1ste v., 525 1ste v., 276 1ste og 2det v.
- III. Af Vogts bibelhistorie for borgerskoler læst og repeteret fra bogens begyndelse til Jobs bog (s. 84). Af forklaringen læst og repeteret fra bogens begyndelse til spørgsmaal 170 (s. 33). Af katekismen hustavlen.
- Læsning paa skolen af det nye testamente. Enkelte salmer lærte udenad efter Landstad.
- IV. Af samme bibelhistorie læst og repeteret fra Esras's bog (s. 79) til den utro husholder (s. 139). Af forklaringen læst og repeteret 3die, 4de og 5te part, samt slutningen af 1ste part (s. 33—38).
- Læsning paa skolen af det nye testamente.

Klasse V. Af samme bibellistorie læst og repeteret fra den utro husholder, (s. 143) til det hellige land (s. 200).

Af forklaringen læst og repeteret 2den part.
Læsning af det nye testamente.

- VI. Gutterne: Af samme bibellistorie læst fra de fire evangelier (s. 186) til det hellige land; derefter repeteret den hele lærebog. Det hellige lands geografi er gennemgaaet paa skolen. Forklaringen er repeteret i sin helhed. Læsning af det nye testamente.
- VI. Pigerne: Deltog kun i undervisningen i bibellistorie og læste der det samme som gutterne.
- VII. Som kl. VI. pigerne.

M o d e r s m a a l e t .

Klasse I. Læst og gennemgaaet udvalgte stykker af Pauss og Lassens læsebog, 1ste skoletrin, 3die og 4de afdeling. Nogle digte lærte udenad. De vigtigste tale- og sætningsdele indøvede ved analyse i eksempelsamlingen uden benyttelse af lærebog i grammatik. Diktat hver uge.

- II. Læsning og gennemgaaelse af forskellige stykker i Pauss og Lassens læsebog, 2det skoletrin. Digte udenad. Af Hofgaards lille grammatik det væsentligste fra § 1—66. Analyse. Diktat. Indøvelse af skilletegnes brug.
- III. Af Pauss og Lassen's læsebog, 2det skoletrin, er udvalgte stykker oplæste og gennemgaaede paa skolen efter forudgaaende forberedelse hjemme. Indholdet gjenfortalt dels før, dels efter oplæsningen.

Af Hofgaards lille grammatik gennemgaaet og ved analyse indøvet de vigtigste paragrafer til enden.

Digte gennemgaaede og læste udenad. Skriftlig 1—2 gange ugentlig, afvejlende diktat og gjen-

fortælling, i 1ste halvaar hyppigst diktat, i andet halvaar hyppigst gjenfortælling.

Gutternes særtime benyttedes til læsning af forskjellige stykker i læsebogen.

Klasse IV. Læsning efter Paus og Lassen's læsebog, 2det skoletrin, som regel efter forberedelse hjemme; indholdet i almindelighed gjengivet af eleverne, dels før, dels efter oplæsningen.

Enkelte digte gjennemgaaede og lærte udenad.

Af Hofgaards lille grammatik læst og indøvet det vigtigste af sætningsdelene og sætningslæren. Af og til skriftlig analyse.

Skriftlig 1 à 2 gange ugentlig, deraf hver 14de dag en let hjemmestil af fortællende eller beskrirende art efter forudgaaende anvisning paa skolen.

— V. I læsebog af Paus og Lassen, 3die skoletrin, 1ste afdeling, er flere større eller mindre læsestykker efter forudgaaende forberedelse hjemme oplæste, gjennemgaaede og tildels gjengivne paa skolen.

Det vigtigste af metriken er forklaret og indøvet paa skolen.

Af Hofgaards lille grammatik læst og ved analyse indøvet §§ 13—43; undertiden skriftlig analyse.

Skriftlig 1 gang ugentlig, deraf hver fjortende dag, i regelen efter forudgaaende anvisning paa skolen, en hjemmestil, saasom: Bjørnen. En dag af sommerferien. Oversættelser fra tysk. Omskrivninger fra poesi til prosa. Kongsberg. Sømanden fortæller. Hvilke fornøielser frembyder de forskjellige årstider? Japan, osv.

— VII + VI. Efter Paus og Lassen's læsebog III er læst: Bjørnson: »Mellem slagene«; Collett: Af fuglenes liv; Moe: Blind-Anne; Holberg: Jacob v. Tyboe; Paludan Müller: Abels død; Wergeland: Et gammel norsk herresæde; endel svenske stykker; udvalget af Oehlenschlägers Haakon Jarl i samme læsebog; Wergelands: Var jeg en arbejds-

mand. Desuden digte (især romancer og fædrelandssange) af Wergeland, Welhaven, Bjørnson, Ibsen og Oehlenschläger efter Eriksen's og Paulsen's læsebog.

Af Seip's lille literaturhistorie gennemgaaet: Holberg, Wessel, Ewald, Oehlenschläger, Wergeland, Welhaven, Asbjørnsen, Moe, Bjørnson, Ibsen, samt indledningerne til de forskjellige perioder.

Af grammatiken: Sætningslæren; desuden verslæren og de vigtigste digtarter. Stil hver 14de dag; ialt 17 stile.

I gutternes særtimer er læst af Paus og Lassen III: Gustav Vasa's flugt; Pompeji; de nordamerikanske fristater; Chicago; domkirken i Mailand; menigmands politik; Gunlaug Ormstunges saga. I denne time er gutternes stile gennemgaaede hver 2den uge. Medens pigerne blev gennemgaaede i fællestimen, har gutterne tildels havt skriftligt arbejde i latin og engelsk (eller tysk).

Stilopgaverne var: 1. Mikkels ræv og hans færd. 2. Gjøgen. 3. Vor skole. 4. Danmarks og Norges naturlige beskaffenhed og dermed sammenhængende næringsveie. 5. Kortfattet gengivelse af indholdet af Sven Dufva. 6. Rensdyret. 7. Kongsberg. 8. Skildring af naturen og livet i Norge om vinteren. 9. (Gutterne). Hvad vil Du blive og hvorfor vil Du blive det? (Pigerne). Jernbaner og deres nytte. 10. Hunden og katten (en sammenligning). 11. Markedet paa Kongsberg. 12. Nyttens og behageligheden af fodture. 13. Naturen og menneskelivet i den nordlige kolde zone. 14. De vigtigste rovdyr i vore skove (Tentamen). 15. Peter den store (Tentamen). 16. Krudtet og følgerne af dets opfindelse. 17. Tømmerdriften i vore skove og elve.

T y s k.

- Klasse I.* Af Knudsens læsebog for begyndere læst og repeteret fra begyndelsen til imperfektum af de svage verber.
- II. Af samme læsebog læst og repeteret fra begyndelsen til pag. 96. De norske sætninger oversatte, dels mundtlig, dels skriftlig.
 - III. Af samme læsebog læst og repeteret 37 sider. Af Løkkes lille grammatik læst og repeteret: substantivernes, adjektivernes, pronomenernes og verbernes bøjning. Skriftlig og mundtlig oversættelse fra norsk til tysk af lette sætninger. Diktat.
 - IV. Af Paus og Lassens læsebog læst 30 sider. Grammatikkens formlære læst og repeteret. Af Knudsens stileøvelser læst side 1—27, hvorved syntaktiske regler, gloser og talemaader er lært udenad.
I første halvjaar nogle gange skriftlige øvelser (oversættelser fra tysk og retroversionsøvelser). I sidste halvjaar hyppigere stile efter stiløvelserne, side 1—12.
 - V. Af Paus og Lassens læsebog læst 40 sider. Af grammatikken formlæren repeteret. Af Knudsens stileøvelser læst side 20—60, hvorved syntaktiske regler, gloser og talemaader er lært udenad.
I hjemmestil og i regelen 1 ekstemporaltstil om ugen.
 - VII + VI (2 t.) Læst Schiller: Maria Stuart, 1. og 2. akt. Af grammatikken er syntaksen repeteret; nogle tilføielser er dikteret. Af Knudsens stileøvelser læst »Anden afdeling«, saaledes at gloser og talemaader er lært udenad; desuden præpositions-læren og synonymmer.
 - VI. (1 t. hveranden uge). Læst 32 sider af Paus og Lassens læsebog.
 - VI. g. e. (1 t.) Ekstemporeret efter Hauffs Märchen 72 sider.
Stile. VII. 1 stil om ugen paa skolen. VI

p. 1 stil om ugen, samt en kortere stil hver fjortende dag, begge paa skolen. VI g. 1 hjemmestil om ugen, samt en kortere stil hver fjortende dag sammen med VI p.

Latin.

Klasse IV. I første halvaar deklinationer og konjugationer efter de bag i Johansens læsebog opstillede mønstre, samt pronomenerne. Af samme læsebog udvalgte eksempler oversatte paa norsk og tilbageoversatte — indtil 2det afsnit. Endel af de norske eksempler er oversatte paa latin, først mundtlig, derefter de samme skriftlig.

I andet halvaar er først de vigtigste af de i forrige halvaar gjennemgaaede eksempler repeterede. Derefter er læst efter Axel Andersens udvalg af Phædri Fabler i alt 330 vers, hvoraf omtrent 200 er tilbageoversatte. Lektierne er oversatte forud af læreren og de ukjendte gloser dikterede. En liden stil paa skolen hver uge, efterat eksemplerne først er gjennemgaaede af læreren.

- VI. Af *Cæsar de bello Gallico* 2den og 3die bog, derhos *Ciceros* 1ste tale imod Catilina og alle historiske anekdoter i Voss's udvalg gjennemgaaet og repeteret. Formlæren, kasuslæren samt det vigtigste af sætningslæren gjennemgaaet og repeteret. 1 stil paa skolen og 1 hjemmestil ugentlig. I sidste fjerdingaar 2 timer i træk anvendte til skolestilen. Af og til mundtlig oversættelse fra norsk til latin efter Lowums stiløvelser.

Engelsk.

Klasse IV. Brekkes eng. læsebog for beg. pag. 1—75. Grammatikken i samme bog er læst.

- V. Af Brekkes læsebog for beg. læst 42 sider. Af Brekkes læsebog for middelskolens øverste klasser

læst 27 sider. Grammatikken gennemgaaet efter Brækkes læsebog for begyndere.

Mundtlige og skriftlige retroversionsøvelser.
En stil om ugen paa skolen.

Klasse VII + VI. Af Brækkes større læsebog 105 sider. Lydlære, formlære og syntax repeteret efter Lørikes lille grammatik.

Hele klassen har havt en skolestil om ugen. Gutterne ved siden heraf ogsaa en hjemmestil hver anden uge. I 2 ugentlige særtimer har kl. VI af læsebogen læst 59 sider.

Fransk.

Klasse V. Det vigtigste af formlæren efter Knudsens lille grammatik. Af Knudsens franske læsebog er læst og gjentagne gange repeteret 8 sider af de sammenhængende læsestykker. Af de enkelte sætninger er næsten intet læst.

— VI. Samme læsebog læst og repeteret fra side 19—46. Formlæren repeteret.

Historie.

Klasse I. Af Hoff's lille verdenshistorie læst og repeteret fra begyndelsen til side 66.

— II. Af samme bog er gennemgaaet væsentlig ved fortælling fra lærerens side fra det første korstog indtil enden.

Af Schjøths verdenshistorie læst og repeteret fra side 1—59.

— III. Af Schjøths verdenshistorie læst og repeteret fra Hellenerne (s. 19) til Diokletian (s. 110).

Af Sigv. Petersens Norges, Sveriges og Danmarks historie læst og repeteret fra bogens begyndelse til Sverre (s. 45).

— IV. Af Schjøths verdenshistorie fra Diokletian til den nyere tids 2det tidsrum (side 263). Af Nordens historie side 51—72. Alt repeteret.

- Klasse V.* Læst og repeteret af Schjøths verdenshistorie »Den nyere tid«. Af Nordens historie læst og repeteret fra Gustav Adolf og ud.
- VI g (1 t.) Oldtiden og middelalderen repeteret.
 - VII + VI (2 t.) Først læst og repeteret af Schjøths verdenshistorie fra «den franske revolution» og bogen ud. Dernæst repeteret »den nyere tid« og Nordens historie.

G e o g r a f i.

- Klasse I.* Horns lille geografi. Hele bogen læst og repeteret.
- II. Norge repeteret efter Horn; derefter læst og repeteret af Arstals udgave af Geelmuydens geografi fra bogens begyndelse til Afrika (s. 49).
 - III. Norge repeteret efter Horns lille lærebog; derefter af Arstals udg. af Geelmuydens geografi læst og repeteret Afrika og Asia (s. 44—88.)
 - IV. Af Geelmuydens geografi læst og repeteret fra side 88—166.
 - V. Af Geelmuydens geografi læst og repeteret fra side 19—105.
 - VII + VI. Geelmuydens geografi læst i sin helhed.

M a t h e m a t i k.

- Klasse I.* Efter Johannesens regnebog gennemgaaet de 4 regningsarter i hele ubenævnte tal, samt addition og subtraktion af hele benævnte tal.
- II. Af samme bogs h. 1 gennemgaaet de 4 regningsarter med hele benævnte tal, derefter af h. 2 addition og subtraktion af brøk.
 - III. Efter samme bogs 2det hefte gennemgaaet de 4 regningsarter med almindelig brøk, derefter de samme med decimalbrøk; endvidere indøvet enkelt reguladetri.
 - IV. (Gutter og piger). Af Johannesens arithmetik gennemgaaet og repeteret fra begyndelsen til

decimalbrøk. I praktisk regning: enkelt og sammensat reguladetri samt procentregning.

(Gutter alene). Af Bonnevis geometri gennemgaaet og repeteret 1ste bog.

Klasse V. (Gutter og piger.) Af Johannesens arithmetik er læst og repeteret fra decimalbrøk til 5te bog. I praktisk regning gennemgaaet og repeteret: procent, enkelt rente og rabat.

(Gutter alene). Af Bonnevis geometri læst og repeteret 2den, 3die og 4de bog.

— VI. (Gutter og piger). I praktisk regning er gennemgaaet og repeteret: delingsregning, blandingsregning og kjederegul. Afgangseleverne har desuden indøvet legemers beregning og repeteret det hele pensum.

Johannesens arithmetik: Gutterne har læst og repeteret fra 5te bog og ud; derpaa er den hele arithmetik repeteret.

Pigerne har sammen med gutterne gennemgaaet ligninger af anden grad, derpaa alene repeteret ligninger af første grad og endelig sammen med gutterne repeteret det hele pigepensum.

Bonnevis geometri:

Gutterne har læst og repeteret 5te og 6te bog; derpaa er den hele geometri repeteret.

— VII. Johannesens arithmetik:

Repeteret og gennem mange eksempler indøvet det for piger bestemte pensum.

Praktisk regning: Repetition samt øvelser i legemers beregning.

Geometri: Læst og repeteret Eliasens geometri for piger. Desuden konstrueret samtlige opgaver efter Bjørlykkes opgavebog.

N a t u r f a g.

Klasse II. Læst og repeteret pattedyrene og fuglene efter Sørensens dyreriget.

- III. Af Sørensens planteriget læst og repeteret 1ste afsnit om planternes ydre bygning. Af sammes forfatters dyreriget læst og repeteret fra krybdyr til orme.
- IV. Af Sørensens planteriget læst og repeteret fra planternes inddeling bogen ud. Af sammes dyreriget læst og repeteret fra orme indtil enden af bogen. Derefter pattedyrene og fuglene repeteret. Endel planter er bestemte efter Sørensens flora.
- V. (Gutter og piger). Af Sørensens planteriget er gennemgaaet og repeteret afsnittet om plantens indre bygning og liv. (Gutter alene.) Henriksens fysik læst og repeteret.
- VI. (Gutter). Henriksens fysik repeteret i sin helhed.
- VI+VII. Sørensens dyreriget og sammes planteriget repeteret i sin helhed.
- VII. Henriksens fysik gennemgaaet og repeteret i sin helhed.

Skrivning.

- Klasse I.* Bogstavernes grundtræk, de smaa og de store bogstaver samt de lettere forbindelser gennemgaaede paa vægtavlen og derefter udførte af eleverne i skrivebøgerne, alt i den orden, hvori de følger efter hinanden i Heike og Danielsens forskrifter. Af disse er især benyttet hefte 2—3. Taktskrivning efter (lærerens) diktat.
- II. Som repetition af det tidligere lærte gennemgaaet og skrevet ud hefte 1—3; derefter væsentlig benyttet hefte 4—5. Taktskrivning.
 - III. Som repetition hefte 1—4; derefter væsentlig benyttet hefte 5—7. Øvelser i læsning af haandskrifter efter »Feragens øvelsesbog«.

To gange hver maaned har der af disciplene i kl. IV, V, VI, VII været leveret en prøveskrift, for hvilken der er givet karakter, ligesom ogsaa skriften i disciplenes stilebøger har været efterseet

af skrive læreren og undertiden lagt til grund for bedømmelsen af karakteren for skrivning.

Tegning.

- Klasse* II. Frihaandstegning. 1ste gruppe efter Harald Petersens apparat for elementær frihaandstegning. Opgaverne tegnede og forklarede paa vægtavlen. Tegningerne udføres med pen og tusch.
- III. Frihaandstegning 2den gruppe efter Petersens apparat for elementær frihaandstegning. Udførelse med pen og tusch.
- IV. Ornamenttegning. Blyant og viskelæder benyttet, men den endelige optrækning med pen og tusch.
- V. Frihaandstegning. Videregaaende ornamenttegning. Udførelsen paa samme maade som i kl. IV. Projektionstegning. Optegning af de almindeligst forekommende regulære legemer i grundrids og oprids samt i front og profil.
- VI + VII. Frihaandstegning. Ornamenttegning efter vanskeligere opgaver. Projektionstegning. Som i kl. V, men efter sammensatte opstillinger og med de af kirkedepartementet givne examensopgaver som rettesnor.

Haandarbeide.

Linsøm, strikning, stopning og lapning er udført efter »Haandarbeide som skolefag« af Marie Rosing. I kl. I. syes navnedug. I kl. II—III er lært engelsk broderi, i kl. IV—VI hvidt broderi og lidt silkesøm. De 6 klasser er delt i to partier; kl. II—III udgjør yngste parti; kl. IV—VI det ældste. Kl. VII deltager ikke i haandarbeide. I kl. VI syr eleverne et linned til sig selv med navn og broderi. Til tilklipning tages nogle timer.

Sang.

Det yngre parti (kl. III—I) er undervist i nodelæs-

ning, taktinddeling og enstemmige sangøvelser, det ældre parti (VI—IV) i videregaaende musiklære, træffeøvelse og tostemmig sang. Begge klasser har lært de fleste saavel ældre som nyere koralmelodier. Undervisningen har været særskilt for piger og gutter, men der har ogsaa af og til fundet fællesøvelser sted.

VII. Afgangsexamen.

1891.

Ifølge overbestyrelsens bestemmelse afholdtes ogsaa i 1891 i to fag gjensidig censur ved herværende og Drammens skole, nemlig i modersmaal skriftl. og historie.

Censorerne i de forskjellige fag var efter overbestyrelsens beskikkelse følgende:

I religion	tilsynslærer Hoff.
- modersmaal skriftl.	cand. mag. Juel Tønnesen fra Drammens skole.
— — — — — mundtl.	adjunkt Alver.
- tysk skr. og mundtl.	— Bøhmer.
- latin skr. og mundtl.	— Do.
- engelsk skriftl. og mundtl.	rektor.
- fransk	rektor.
- historie	cand. mag. Pedersen fra Drammens skole.
- geografi	klasselærer Johnson.
- matematik, skriftl. og mundtl.	hyttemester Stalsberg
- naturkundskab	— Do.
- tegning	adjunkt Udby.
- skrivning	art.kapt. Lund.

Til afgangsexamen fremstillede sig 11 examinander, samtlige skolens elever, hvilke bestod examen med følgende udfald;

- Ingerid Handler*, f. 2den august 1874. Datter af lærer Handler. Optagen i skolen 1887. Meget godt (2,39).
- Anna Hoff*, f. 6te novbr. 1873. Datter af tilsynslærer Hoff. Optagen i skolen 1887. Meget godt (2,39).
- Anna Lie*, f. 12te febr. 1875. Datter af kjøbm. Lie. Optagen i skolen 1887. Meget godt (2,07).
- Anna Mørk*, f. 18de decbr. 1874. Datter af gaardbr. Mørk. Optagen i skolen 1887. Meget godt (2,18).
- Marie Rasch*, f. 17de septbr. 1875. Datter af Bergkasserer Rasch. Optagen i skolen 1887. Meget godt (2,46).
- Hanna Wessel*, f. 7de juni 1875. Datter af sagfører Wessel. Optagen i 1887. Meget godt (2,29).
- Alf Alfsen*, f. 15de oktbr. 1875. Søn af sliberimester Alfsen. Optagen i skolen 1886. Godt (2,61).
- Andreas Foss*, f. 20de august 1876. Søn af Lensmand Foss. Optagen i skolen 1887. Meget godt (2,29).
- Ulrik Hoff*, f. 30te juni 1875. Søn af tilsynslærer Hoff. Optagen i skolen 1884. Meget godt (2,29).
- Wolf Klem*, f. 19de juni 1874. Søn af Sorenskriver Klem. Optagen i skolen 1885. Meget godt (2,25).
- Jacob Røren*, f. 11te mai 1875. Søn af restauratør Røren. Optagen i skolen 1888. Godt (3,25).

VIII. Bibliotheket og samlingerne.

1890—91.

A. Bibliotheket.

Foruden ved gaver fra universitetet, departementet, det statistiske bureau og andre offentlige kontorer er biblioteket forøget med følgende værker:

1. Gaver:

Greve. Opgaver i tysk stil for kl. V og VI.

Universitetsbibliothekets aarboeg for 1889.

Mohn. Jahrbuch des norweg. meteorolog. instituts für 1888

Beretning om skolevæsenets tilstand i Norge for 1887.

- Arkiv for matematik og naturvidenskaber. B. 14. Hefte 1—4.
 Arkiv for nordisk filologi. B. 6. Hefte 1—4.
 Historisk Tidsskrift. 3die række. B. 1. Hefte 3 og B. 2.
 Hefte 1.
 Nyt magasin for naturvidensk. B. 32. H. 1.
 Norges gamle love indtil 1387. B. 5. H. 1.
 Taranger. Den angelsaksiske kirkes indflydelse paa den
 norske. H. 1.
 Daa. Symbolæ ad histor. ecclesiast. septentrion. 1888.
 Caspari. Briefe und abhandlungen. 1890.
 Bugge. Etruskisch und armenisch. Erste reihe. 1890.
 Schübeler. Viridarium norveg. III.
 Nees. Bevingede engelske ord og talemaader.
 Gundersen & Larsen. Tysk grammatik.
 Gundersen. Tysk læsebog.
 Eriksen. Norske læsestykker for middelskolens øverste klasser.
 Tønnesen. Lærebog i norsk stil. II.
 Brekke. Glossar til eng. læsebog.
 Danielsen. Rundskrift.
 Lowum. Latinske stiløvelser. I og II.
 Brynhildsen. Norsk-eng. ordbog. H. 9—12.
 2. Indkjøbte bøger.
 Universitetsannaler. 5te aargang.
 Miss Yonge. Kings of England. 3 exempl.
 Vor ungdom. 1890.
 Fritznors oldnorske ordbog. H. 17 og 18.
 Held og Corwins verdenshistorie. I og II.
 Geikie. Geologi og fysisk geografi (de 1000 hjems forlag).
 Ross. Norsk ordbog. H. 1—5.
 Dehlenschläger. Haakon Jarl. 9 exempl.
 Øverlands Norges historie. B. 2 og B. 3. H. 1.
 Stanley. Gjennem det mørkeste Afrika.
 Ségur. Passage de la Bérésina.
 Montesquieu. Causes de la grandeur des Romains.
 Wenneberg. Fortællinger af Roms historie. H. 1.
 Verhandlungen über Fragen des höh. Unterrichts.
 Ingerslev. Dansk-latinsk lexikon.

Hertzberg. Pædagogikens historie.
Döderlein. Vore skolebørns hygiene.

B. Læremidler.

Weiser. Bilderatlas.
Rheinhard. Gallia Caesaris tempore.
Bamberg. De britiske øer.
----- Frankrig.

IX. Skole- og indskrivningspenge.

I indskrivningspenge betales fra skoleaaret 1890—91 2 kroner.

I kl. I—III er skolepengeøue 15 kr. pr. kvartal.

I kl. IV—VII 21 « - - -

Af to brødre betaler den anden $\frac{3}{4}$, af tre den anden $\frac{3}{4}$ og den tredje $\frac{1}{2}$; er der flere end tre brødre gaa de øvrige frit.

Gratisternes antal var 10, hvoraf 3 havde hel, 7 halv friplads; som sædvanlig uddeltes 10 pct. af skole- og indskrivningspengene.

Fripladsene var fordelte saaledes:

Kl. II..... 1; kl. III.....2;

- IV.....4;

- VI.....3.

Efter skolelovens § 55 skal skolepengene betales forskudsvis for hvert kvartal uden nogen afkorting, om discipelen optages i eller udgaar af skolen i løbet af samme. Og reglementets § 36 lyder saaledes: Er skolepengene for en discipel ikke erlagte inden kvartalets udløb, er rektor, naar han derom af kassereren underrettes, forpligtet til at nægte en saadan discipel adgang til skolens undervisning.

Disse bestemmelser undlader man ikke at bringe i forældres og foresattes erindring, da det har vist sig, at de hyppig oversees.

Angaaende skolens fripladse bestemmer skoleloven af 17de juni 1869 følgende:

Disciplene kan kun under følgende betingelser komme i betragtning ved fordelingen af skolebeneficier:

- 1) at de have gode anlæg;
- 2) at de ved sædelig opførsel og flid gjør sig fortjente til saadan understøttelse.
- 3) at deres trang er bekræftet ved paalidelige vidnesbyrd.

Skolebeneficier kan i regelen ikke tilstaaes disciple, forinden de have været 1 aar i skolen.

X. Almindelige bemærkninger.

Ved fællesundervisningens indførelse i august 1887 talte skolen 84 elever, hvoraf 44 gutter og 40 piger.

Det samlede elevantal udgjør nu 77, hvoraf 44 gutter og 33 piger, saaledes fordelte:

Kl.	I	13 elever	(8 g.	5 p.)
-	II	13	—	(9 g. 4 p.)
-	III	13	—	(6 g. 7 p.)
-	IV	12	—	(8 g. 4 p.)
-	V	17	—	(10 g. 7 p.)
-	VI	2	—	(2 g. 0 p.)
-	VII	7	—	

Af skolens gutter deltog 19 under vinterhalvaaret 4 eftermiddagstimer om ugen ved den arbeidsskole, som er knyttet til herværende Nymoens almuskole.

Daglige karakterer bruges og indføres for hver dag i klasseprotokollen og karakterbøgerne, men disse bero i kathedrene og udleveres kun hver lørdag til eleverne for at forevises for forældrene.

Ved jul og paaske gives af lærerne skriftlige vidnesbyrd i karakterbøgerne om elevernes flid, fremgang og forhold i det hele.

I dagene fra 15de til 18de decbr. afholdtes tentamen i de skriftlige examensfag for kl. VI. og VII., ligesaa i dagene fra 15de til 18de april.

Efter forslag af skoleraadet er skoletiden siden februar 1890 med overbestyrelsens samtykke følgende:

1ste Time Kl. 8,30— 9,15.

2den « « 9,15—10.

3die « « 10,15—11.

4de « « 11,10—12.

5te « « 12,15— 1.

6te « « 1,10— 2.

De to første undervisningstimer gaa saaledes i et med en kort stansning -- idet der byttes lærer — fra 8½ til 10. Kl. 10 og 12 er der pause paa 15 minutter; kl. 11 og 1 paa 10.

I fritiderne kl. 10 og 12 ringes der ind 13 min. over, for at eleverne ved kvarterets udløb kan være paa plads og i orden i sin klasse.

~~~~~

For discipelbibliotheket bevilgede sparebanken ogsaa i dette aar paa rektors ansøgning et beløb af kr. 200.00. Bibliotheket har været aabent hver 2den lørdag. Udlaenet besørger af rektor.

~~~~~

Den skriftlige del af aarsexamen afholdtes den 18de—20de juni, hvorpaa den mundtlige afgangs- og aarsexamen begyndte den 23de juni og varede til den 4de juli. Examens udfald bekendtgjordes derefter den 7de juli. De aarlige vaabenøvelser holdtes 4 dage i examenstiden (13de—17de juni) og 2 dage i september.

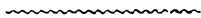
~~~~~

Sundhedstilstanden var i aarets løb i det hele god.

~~~~~

Paa følgende vink og raad til hjemmene, der — efter at være anbefalede af flere læger — er vedtagne af flere skoler og saaledes ogsaa af herværende skoles lærere i skoleraad, — henledes forældres og foresattes opmærksomhed for herved at fremme en heldig samvirken mellem skole og hjem:

1. Lad børnene gaa tidlig tilsengs. Deres arbeide begynder tidlig, og børn trænger mindst 9 til 10 timers søvn.
2. Sørg for, at børnene spiser godt om morgenen, og at de ligeledes faar solid niste med sig paa skolen. Deres hovedarbeide skal gjøres paa frokosten.
3. Lad børnene efter middagen opholde sig i fri luft og tillad dem ikke at læse sine lekser før $1\frac{1}{2}$ til 2 timer efter maaltidet.
4. Lad børnene indtage sine aftensmaaltider mindst én time, før de gaar tilsengs.
5. Giv børnene en bestemt arbeidstid og paase, at denne benyttes ordentlig. Det vil da vise sig, at hjemmelæsningen i de lavere middelklasser som regel ikke vil kræve mere end 1 til $1\frac{1}{2}$ time, i de høiere middelklasser ikke mere end 2 til $2\frac{1}{2}$ time.
6. Sørg for, at læsningen foregaar under god naturlig eller kunstig belysning.
7. Tillad ingen lekselæsning efter kl. 8. Aftentimerne kan bedst bruges til sund morskabslæsning.
8. Hold børnene til leg og fornuftig idræt.

XI. Skolens regnskab for 1890—91.

I n d t æ g t:

1) Beholdning fra forrige aar.	Kr.	142.66
2) Skole- og indskrivningspenge og fripladse .	-	5 047.25
3) Kommunens bidrag	-	1 880.00
4) Andre indtægter	-	30.40
5) Statskassens tilskud	-	14 700.00
	Tilsammen . . .	<u>Kr. 21 800.31</u>

U d g i f t:

1) Lønninger	Kr.	16 704.74
2) Alderstillæg	-	3 000.00
3) Bibliothek, samlingerne og læremidler	-	189.00
4) Fripladse	-	498.00
5) Lys og brænde	-	807.92
6) Trykningsomkostninger m. m.	-	179.82
7) Blandede og tilfældige udgifter.	-	175.21
8) Beholdning	-	245.56
	Tilsammen	<u>Kr. 21 800.31</u>

Kongsberg off. høiere almenskole den 12te oktbr. 1891.

K. L. Sommerfelt.

